

ΚΥΡΙΑΚΗ Β΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ

Τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ Ἀνάστασις

* * *

Πάντες οἱ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει τοῦ Ἄθω λάμπαντες Πατέρες

Τῇ δευτέρᾳ Κυριακῇ τοῦ Ματθαίου, τὴν Μνήμην ἐορτάζομεν πάντων τῶν Ὁσίων Πατέρων, τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὁρει τοῦ Ἄθω λαμπάντων

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος α΄. Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Τοὺς τοῦ Ἄθω Πατέρας, καὶ Ἀγγέλους ἐν σώματι, Ὁμολογητὰς καὶ Ὁσίους, Ἱεράρχας καὶ Μάρτυρας, τιμῆσωμεν ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς, μιμούμενοι αὐτῶν τὰς ἀρετάς, ἡ τοῦ Ὁρους πληθὺς πᾶσα τῶν Μοναστῶν, κραυγάζοντες ὁμοφώνως. Δόξα τῷ στεφανώσαντι Ὑμᾶς· δόξα τῷ ἀγίασαντι· δόξα τῷ ἐν κινδύνῳ ἡμῶν, προστάτας δείξαντι.

Κοντάκιον. Ἦχος δ΄. Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Τοὺς οὐρανώσαντας τὸ Ὁρος Πατέρας, καὶ ὑποδείξαντας ἐν τούτῳ τὸν βίον, Ἀγγέλων πολιτεύεσθαι, καὶ πλήθη Μοναχῶν, ἐν αὐτῷ συνάξαντας, ἀνευφημῆσωμεν πάντες, πρὸς αὐτοὺς κραυγάζοντες· ἀπὸ

πάσης ἀνάγκης, καὶ ἐπιρρείας ρύσασθε ἡμᾶς, πληθὺς Ὁσίων, τοῦ Ἄθω τὸ καύχημα.

Μεγαλυνάριον.

Τοὺς τοῦ Ὁρους Ἄθω Καθηγητὰς, Μοναστὰς Μιγάδας, Ἱεράρχας καὶ Ἀθλητὰς, Ὁμολογητὰς τε, Ποιμένας καὶ Ὁσίους, τῶν Μοναστῶν τὰ πλήθη, ὕμνοις τιμῆσωμεν.

Στίχοι.

Ὁρη παρῆλθε πάντα, τοῦ Ἄθω Ὁρος,
Εὐρωπαϊκῆς γῆς, τῇ ἀγιωνυμίᾳ·

Ἦνθησεν ἄνθη, ἀνθεοτρεφῆς Ἄθως,

Ὀντως νοητὰ, τούσδε θείου Πατέρας·

Χορὸν Θεοειδῆ, τῶν ἐν Ἄθω Πατέρων,

Χορὸς γεραίρει, τῶν Μοναστῶν τοῦ Ἄθω.

Πληθὺς Ἀθωνιάς, ἀμφὶ θέωκον στήκε Θεοῖο.

Ἡ Σύναξις τῶν Ἁγίων τοῦ Ἄθω. Φορητὴ Εἰκὼν (17' αι.), Γ. Ν. Πρωτάτου, Ἄθωνος.

Τῆ Β΄ Κυριακῇ Ματθαίου
ψάλλομεν τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων
(Ρωμ. β΄ 10-16· Ματθ. δ΄ 18-23)

Λόγος Ἐγκωμιαστικός,
διαλαμβάνων ἐν συντομίᾳ περὶ πάντων
τῶν Ὁσίων καὶ Ἁγίων Πατέρων
τῶν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει τοῦ Ἁθω λαμπάντων¹
Μέρος Β΄

Κατ' ἀλήθειαν, ἀδελφοί, τοῦτο τὸ θαυμαστὸν ἔργον τῆς οἰκοδομῆς τῶν ἐνταῦθα εἴκοσι σεβασμίων Μοναστηρίων καὶ τῶν ἄλλων Μονυδρίων καὶ Σκητῶν καὶ Κελλίων, ἔβαλε σφραγίδα, καὶ ἐστεφάνωσεν ὅλα τὰ ἄλλα ἔργα τῶν Ὁσίων τούτων. Τοῦτο τὸ μέγα κατόρθωμα ὑπερέβη ὅλα τὰ ἄλλα κατορθώματα, τὰ ὅποια ἔκαμαν εἰς ὅλην τὴν ζωὴν. Αὐτὸ δὲν δύναται γλῶσσα ἀνθρωπίνη νὰ ἐπαιέση καθὼς πρέπει. **Εἰς** αὐτὸ ἀρμόζουσιν ὅλοι οἱ ὑψηλοὶ καὶ μεγάλοι τίτλοι, καὶ αὐτὸ μὲ κάθε δίκαιον πρέπει νὰ ὀνομάζεται ἔργον ἀθάνατον καὶ ἔργον μεγαλοπρεπές. **Πρέπει** νὰ ὀνομάζεται τὸ ἔργον τοῦτο ἀθάνατον· διότι οὔτε ἡ φύσις ἐπέτυχε τόσον τὸν σκοπὸν τῆς ἀθανασίας μὲ τὴν διαδοχὴν τῶν ἀτόμων, κάμνουσα νὰ ἐπιζῶσιν οἱ γονεῖς καὶ μετὰ θάνατον εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν γεννώμενα τέκνα, οὔτε ἡ τέχνη, κατασκευάζουσα διάφορα μηχανήματα, ὅσον ἐπέτυχον τὴν ἀθανασίαν καὶ τὸ αἰώνιον μνημόσυνον οἱ θεοὶ οὔτοι Πατέρες διὰ μέσου τῶν ἱερῶν Μοναστηρίων.

Ἄς συμφωνῶσιν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἄνθρωποι, ὅσον γιγαντιαῖοι εἰς τὸ σῶμα, τόσον πυγμαῖοι εἰς τὸν νοῦν, καὶ ἄς ζητῶσι νὰ οἰκοδομήσωσι πύργον ἕως τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ ἀφήσωσι τὸ ὄνομα τῶν ἀθάνατον. **«Δεῦτε** οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, οὔ ἔσται ἡ κεφαλὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα» (Γεν. ια΄ 4). **Ἄς** κτίζη ὁ Φίλιππος τὴν Φιλιππούπολιν, ὁ Ἀλέξανδρος τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὁ Ἀδριανὸς τὴν Ἀδριανούπολιν. **Ἄς** κατασκευάζωσιν ὅλοι οἱ ἄλλοι βασιλεῖς καὶ σατράπαι καὶ ἡγεμόνες τοῦ κόσμου, τοὺς πυραμιδοειδεῖς ὀβελίσκους, τὰ κυκλικὰ τόξα, καὶ τοὺς τεχνικοὺς ἀνδριάντας τῶν, καὶ ἄς ἐπιφημίζωσι τὰ ὀνόματα τῶν ἐπάνω

1. Τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, δισκευασμένος κατὰ τὴν φράσιν καὶ συμπεπληρωμένος δι' Ὑπομνημάτων περὶ τῶν ἐν τῇ Σκίτῃ τῆς Ἁγίας Ἄννης διαλαμπάντων Ὁσίων Πατέρων. Ὁ Μέγας Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τ. Πεντηκοσταρίου, σελ. 403-416, 442-447, Ε' ἐκδ., Ἀθῆναι 1993. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

εις τὰ ἴδια τῶν οἰκοδομήματα, καθὼς λέγει ὁ θεῖος Δαυίδ· «Ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν» (Ψαλμ. μῆ' 12).

Αὐτοὶ ὅλοι μὲ τὰ πολυέξοδά τῶν ἔργα δὲν ἡδυνήθησαν νὰ μείνωσιν ἀθάνατοι. Καὶ ἂν φημιζῶνται τὰ ὀνόματά τῶν, φημιζονται μόνον εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς μόνην τὴν παροῦσαν ζωὴν, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν· «Οὐκ ἐγγράφεται γάρ, λέγει ὁ Μέγας Βασιλεῖος, ἀσεβῶν ἐν βίβλῳ ζωῆς, ἀλλὰ τῇ γῇ ἕναπομένει τὰ ὀνόματα» (Ἑρμην. εἰς τὸν μῆ' Ψαλμ.).

Τὰ δὲ ὀνόματα τῶν θείων τούτων Πατέρων, μὲ τὸ μέσον τῶν ἱερῶν τούτων εἴκοσι Μοναστηρίων, ἐφημίσθησαν καὶ φημιζονται, καὶ παντοτινὰ θέλουν φημιζεσθαι, ὄχι μόνον εἰς ὅλην τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν τοῦ κόσμου, ὄχι μόνον ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς ἐφαντάσθησαν οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι γίγαντες, ἀλλὰ καὶ ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ὄχι μόνον εἰς τὸ διάστημα τῆς παρουσίας ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς μελλούσης· διότι τὰ ὀνόματα τούτων ἐγράφησαν εἰς τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς, ταῦτὸν εἰπεῖν, τῆς ἀθανασίας, καὶ δὲν θέλουσιν ἐξαλειφθῆ ποτέ, ἀλλὰ θέλουσι διαμένει ἀθάνατα εἰς ὅλον τὸ ἀπέραντον διάστημα τοῦ μέλλοντος αἰῶνος· «Χαίρετε, γάρ φησιν, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς Οὐρανοῖς» (Λουκ. ι' 20).

Πρέπει τὸ ἔργον τῶν ἐνταῦθα εἴκοσιν ἱερῶν Μοναστηρίων νὰ ὀνομάζεται καὶ μεγαλοπρεπές· διότι, ἂν κατὰ τοὺς ἠθικοὺς φιλοσόφους ἢ ἐντελής ἰδέα ἐνὸς μεγαλοπρεποῦς ἔργου χαρακτηρίζεται ἢ ἀπὸ τὴν μεγαλειότητα τοῦ ἐργαζομένου, ἢ ἀπὸ τὴν μεγαλειότητα τοῦ ἔργου, ἢ ἀπὸ τὴν μεγαλειότητα τοῦ τέλους, διὰ τὸν ὅποιον γίνεται, τίς δὲν βλέπει, ὅτι καὶ τὰ ἱερά ταῦτα Μοναστήρια εἶναι πεπλουτισμένα καὶ ἀπὸ τοὺς τρεῖς ὅρους τούτους;

Ἐκ μέρους τοῦ ἐργαζομένου, διότι οἱ θεῖοι οὗτοι Πατέρες, οἱ ὅποιοι τὰ ἔκτισαν, παρεκτὸς ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἦσαν μεγαλοπρεπεῖς ἄνθρωποι, καὶ βασιλεῖς καὶ βασιλέων υἱοί, καὶ συγκλητικοὶ καὶ βασιλέων ὑπογραφεῖς, ὡς ὁ Συμεὼν καὶ ὁ Σάββας, οἱ κτίτορες τῆς τοῦ Χιλανταρίου καὶ Βατοπαιδίου Μονῆς· Παῦλος ὁ κτίτωρ τῆς Μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου· Ἰωάννης καὶ Εὐθύμιος οἱ τῆς τῶν Ἰβήρων· καὶ Νεόφυτος ὁ τῆς τοῦ Δοχειαρίου. Πρὸς τούτοις αὐτοὶ

Ἡ Συναξίς τῶν Ἁγίων τοῦ Ἁθῶ. Λιθογραφία τῆς Α' ἐκδ. τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ἁγίων τοῦ Ἁθῶ. Ἑρμούπολη, 1847. Ἔργο Γεωργίου Μαργαρίτη.

Ἡ Σύναξις τῶν Ἁγίων τοῦ Ἁθῶ.
Ρωσικὴ χρωμολιθογραφία, 1896.

οὗτοι παρεκίνησαν καὶ τοὺς βασιλεῖς νὰ ἐξοδεύσωσι μεγαλοπρεπῶς εἰς τὴν τούτων οἰκοδομὴν· τοὺς Κωνσταντίνους, λέγω, καὶ τοὺς Νικηφόρους· τοὺς Ρωμανούς· τοὺς Ἀλεξίους· τοὺς Καντακουζηνούς· τοὺς Παλαιολόγους· τὰς Πουλχερίας καὶ τοὺς λοιπούς.

Αὐτὰ εἶναι μεγαλοπρεπῆ ἀπὸ μέρους τοῦ ἔργου· διότι καὶ τὰ Μοναστήρια ταῦτα διὰ τὴν μεγαλειότητα τοῦ πλάτους καὶ μήκους καὶ ὕψους αὐτῶν, διὰ τὴν μεγαλειότητα τῶν ἐν αὐτοῖς Ναῶν καὶ οἰκιῶν, τῶν τε ἔσω καὶ ἔξω, καὶ διὰ τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν ἐν

αὐτοῖς κατοικούντων Μοναχῶν, εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ὄντως μεγαλοπρεπῆ καὶ βασιλικά. **Καὶ** δὲν βλέπετε καὶ μὲ τοὺς ἴδιους ὀφθαλμούς σας, πῶς τὰ εἴκοσι ταῦτα ἱερὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ Μοναστήρια, κατὰ σειρὰν εὐρισκόμενα, τόσον εἰς τὸ βόρειον ὅσον καὶ εἰς τὸ νότιον μέρος τοῦ Ὄρους, στέκουσιν ὡς τόσα μεγάλα φρούρια, καὶ νυκτοφυλακτοῦσι περίξ ὅλον τοῦτον τὸν τόπον, ὡς τόσα προπύργια ὀχυρόματα, καὶ φυλακτικαὶ ἀκροπόλεις, προλαμβάνουσι πάντα πειρασμὸν καὶ ἐνόχλησιν ἀπὸ θαλάσσης καὶ ξηρᾶς; **Δὲν** βλέπετε πῶς οἱ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ὄρους εὐρισκόμενοι Μοναχοὶ πάντες ὑπὸ τὴν σκεπὴν τῶν κύκλῳ Μοναστηρίων φυλαττόμενοι, ζῶσι καὶ κοιμῶνται ἀτάραχοι καὶ εἰρηνικοί;

Ἀπὸ δὲ τοῦ τέλους καὶ τοῦ σκοποῦ, διὰ τὸν ὁποῖον ἐκτίσθησαν, εἶναι τόσον μεγαλοπρεπῆ τὰ ἱερὰ ταῦτα Μοναστήρια, εἰς τρόπον ὥστε ὅλα τὰ ἐπτὰ λεγόμενα θαύματα τοῦ κόσμου, ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος εἰς τὴν Ἐφεσον· ἡ Πυραμὶς τοῦ Χέοπος εἰς τὴν Αἴγυπτον· ὁ τάφος τοῦ Μασώλου εἰς τὴν Καρίαν· οἱ κρεμαστοὶ κῆποι τῆς Βαβυλώνης· ὁ Κολοσσὸς τῆς Ρόδου· ὁ πύργος τοῦ φάρου εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν· τὸ ἐλεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐπὶ πᾶσι, τὸ ὄγδοον θαῦμα τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον ὑπερέβη ὅλα τὰ ἐπτὰ, τὸ ἀμφιθέατρον τοῦ Οὐεσπασιανοῦ, ὅλα ταῦτα, λέγω, τὰ μεγαλοπρεπῆ θαύματα, ἂν καὶ ἐνομίσθησαν εἰς τὰς φαντασίας τῶν ἀνοήτων ἀνθρώπων, ὅτι ὑπερβαίνουσι τὰ ὄρη καὶ σκεπάζουσι τοὺς ὀρίζοντας, συγκρινόμενα ὁμῶς πρὸς τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ θεϊκὸν τέλος τούτων τῶν ἱερῶν Μοναστηρίων, φαίνονται εἰς τοὺς φρονίμους ἢ ὡς τόσαι φωλεαὶ ἔρημοι πτηνῶν ἢ ὡς τόσα κρημνώδη χαλάσματα καὶ ἐρείπια, εἰς τὰ ὁποῖα ἔχουσι τὸ βασίλειόν των οἱ νυκτοκόρακες, οἱ ποντικοὶ καὶ αἱ ἀράχλαι καὶ ἄλλα κνώδαλα καὶ ζωῦφια. **Ἐπειδὴ** ὁ σκοπὸς μὲν

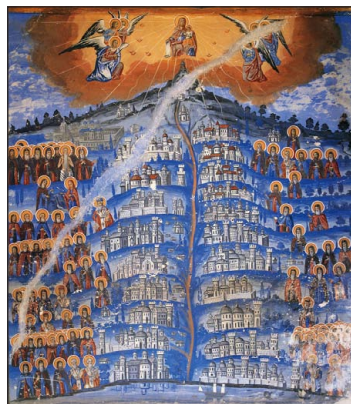
ἐκεῖνων ὑπῆρξεν ἡ ματαιὰ φιλοδοξία, ἡ ὁποῖα ἀνθεῖ καὶ ἀπανθεῖ, παρόμοια μὲ τὰ ἄνθη τοῦ ἔαρος, ὁ σκοπὸς δὲ τούτων τῶν εὐαγῶν Μοναστηρίων ὑπάρχει ἡ παντοτεινὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ παντοτεινὴ ὠφέλεια καὶ σωτηρία ψυχῶν αὐλῶν, ψυχῶν ἀθανάτων, ἐκ τῶν ὁποίων μιᾶς μόνης, ὄχι τὰ ἐπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου, ὄχι τὰ ὀκτώ, ἀλλὰ ὅλος ὁ αἰσθητὸς οὗτος καὶ ὀρώμενος κόσμος δὲν εἶναι ἀντάξιος· «οὐκ ἔστι σταθμὸς πᾶς ἄξιος ἐγκρατοῦς ψυχῆς» (Σειρ. κς' 15).

* * *

Τί λέγω; ὁ ἐξαίρετος σκοπὸς τῶν Μοναστηρίων τούτων, καὶ τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀποτέλεσμα, καὶ ὁ εὐωδέστατος καρπός, ἐστάθησαν ὅλοι οἱ σήμερον ἐορταζόμενοι Ἅγιοι καὶ θεοφόροι Πατέρες ὅλου κοινῶς τοῦ Ἁγίου Ὑορους οἱ ὀνομαστοὶ καὶ ἀνώνυμοι, οἱ ἐν τοῖς Κοινοβίοις καὶ οἱ ἐν ἡσυχίᾳ, τοῖς Κελλίοις καὶ ταῖς Σκήταις, εὐαρεστήσαντες τῷ Κυρίῳ καὶ ἀγίασαντες. **Λέγω** δὲ καρπὸν τῶν ἱερῶν Μοναστηρίων τοὺς Μοναστὰς καὶ Ἡσυχαστάς, καθότι ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ φροντίδα τῶν μοναστηρίων ἦσαν καὶ οἱ ἔξω ἡσυχάζοντες τῷ τότε καιρῷ...

Τοιοτοτρόπως μὲν οἱ θεοφόροι οὗτοι Πατέρες καὶ Ἅγιοι ἠγάπησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν ἐπὶ γῆς μὲ τὴν ἰσαγγελον αὐτῶν πολιτείαν καὶ τὰ θεάρεστα αὐτῶν κατορθώματα. **Ἀμοιβαίως** δὲ ἠγαπήθησαν καὶ ἐδοξάσθησαν παρὰ Θεοῦ, καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ζῶντες καὶ μετὰ θάνατον, μὲ τὰς ἀναβλύσεις τῶν μύρων, μὲ τὰς εὐωδίας τῶν λειψάνων, μὲ τὰ ὑπερφυσικὰ θαύματα, τὰ ὁποῖα ἐνήργησε δι' αὐτῶν καὶ ἐνεργεῖ πάντοτε ὁ τῶν Ἁγίων Θεός, καὶ μὲ τὴν ἀπόλαυσιν ὄλων ἐκεῖνων τῶν οὐρανίων καὶ αἰώνιων ἀγαθῶν, «ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν Αὐτὸν» (Α' Κορινθ. β' 9).

Ὅθεν νῦν συγχορεύουσιν ἐν Οὐρανοῖς μὲ τὰς τάξεις τῶν Ἀγγέλων, μὲ τοὺς χοροὺς τῶν Πατριαρχῶν, τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων. **Οἱ** Ἱεράρχαι μὲ τοὺς Ἱεράρχας· οἱ Ὅσιοι μὲ τοὺς Ὀσίους· οἱ Ὁμολογηταὶ μὲ τοὺς Ὁμολογητάς· οἱ Ὁσιομάρτυρες καὶ οἱ Ἱερομάρτυρες μὲ τοὺς Ὁσιομάρτυρας καὶ τοὺς Ἱερομάρτυρας, Θεὸν οὗτοι ὀρώντες πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, καὶ ὀρώμενοι καὶ φωτιζόμενοι παρὰ

Μονὲς καὶ Ἅγιοι τοῦ Ἁθω. Τοιχογραφία εἰς τὸν Νάρθηκα τοῦ Κυριακοῦ τῆς Ρουμανικῆς Σκήτης, Ἄθωνος, 1866.

τοῦ Θεοῦ, ὃν ἐκ ψυχῆς ἠγάπησαν, μὲ τὴν τρανοτέραν γνῶσιν καὶ τελειότεραν ἔλλαμψιν τῆς Θεότητος αὐτοῦ, τὴν ὁποῖαν Βασιλείαν Οὐρανῶν ὀνομάζει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος².

Ἡμεῖς δὲ οἱ τοιοῦτων Ἁγίων Πατέρων εὐτελεῖς υἱοὶ καὶ διάδοχοι, μὲ ποῖον τρόπον δυνάμεθα νὰ εὐαρεστήσωμεν τῷ Θεῷ, καὶ νὰ ἐπιτύχωμεν τῆς ποθουμένης σωτηρίας, διὰ τὴν ὁποῖαν ἀφήσαμεν τὸν κόσμον καὶ ἦλθομεν ἐδῶ εἰς τὸ Ὑψος τοῦτο;

Ἐγὼ νὰ σᾶς εἰπῶ· ἂν πιστῶς ἀκολουθῶμεν τὸ παράδειγμα τῆς ἐναρέτου ζωῆς καὶ πολιτείας τῶν Ὁσίων τούτων καὶ ἂν ἐπιμελώμεθα νὰ φυλάττωμεν ἀπαρασαλεύτως τοὺς νόμους καὶ κανόνας καὶ τύπους τῆς Μοναχικῆς πολιτείας, ὅσους παρέδωκαν ἐγγράφως εἰς ἡμᾶς οἱ τρισμακάριοι οὗτοι Ὁσιοι.

Καὶ λοιπόν, ὅσοι μὲν εἶναι Ἑγούμενοι καὶ Προεστῶτες τῶν ἱερῶν Μοναστηρίων, ἃς μιμῶνται τοὺς Ἁγίους εἰς τὴν πραότητα καὶ τὴν ταπεινῶσιν. **Ἄς** μὴ ἐπαίρωνται δὲ εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς ἡγουμενίας, ἵνα μὴ μετὰ τῶν ὑπερηφάνων κατακριθῶσι, καὶ στερηθῶσι τοῦ μακαρισμοῦ τῶν ταπεινοφρόνων, καθὼς παραγγέλει ὁ Μέγας Βασίλειος λέγων· «τὸν Προεστῶτα μὴ ἐπαιρέτω τὸ ἀξίωμα, ἵνα μὴ ἐκπέσῃ τοῦ μακαρισμοῦ τῆς ταπεινοφροσύνης».

Ὅσοι δὲ εἶναι ὑποτακτικοὶ καὶ ὑποκείμενοι, ἃς μιμῶνται τοὺς Ἁγίους εἰς τὴν ἀληθινὴν ὑποταγὴν καὶ ὑπακοὴν φυλάσσοντες τὰ καθήκοντα τῆς ὑπακοῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι ἕξ, κατὰ τοὺς θεοφόρους Πατέρας· **α'** νὰ μὴ κρύπτωσι τοὺς λογισμοὺς των, ἀλλὰ νὰ τοὺς ἐξομολογοῦνται· **β'** νὰ ἔχωσι βεβαίαν καὶ ἀληθινὴν ἀγάπην εἰς τοὺς Γέροντάς των, καὶ ὄχι πλαστὴν καὶ ὑποκριτικὴν· **γ'** νὰ φυλάττωσι καθαρὰν καὶ ἄδολον πίστιν εἰς αὐτούς, ὡς εἰς τὸν ἴδιον Χριστόν· **δ'** νὰ λέγωσι τὴν ἀλήθειαν εἰς ὅλα, καὶ λόγια καὶ ἔργα ὅσα πράξωσι· **ε'** νὰ ἔχωσι τελείαν ἐκκοπὴν ὄχι μόνον τοῦ θελήματος, ἀλλὰ καὶ τοῦ φρονήματός των· καὶ **ς'** νὰ μὴ ἀντιλέγωσι καὶ ἀντιπράττωσιν εἰς τοὺς Ἑγούμενους καὶ Προεστῶτάς των, εἰς ὅσα τοὺς προστάζουσι κατ' ἐντολὴν Θεοῦ, ἐπειδὴ, κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον, «ἡ ἀντιλογία, τὸ αὐτοκρατορικὸν καὶ ἀνυπότακτον δείκνυσι».

Καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ὅλοι, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ἃς μιμῶμεθα κατὰ

2. Οὕτω γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῷ περὶ Θεολογίας αὐτοῦ λόγῳ φησί: «Τί μοι τὸ λειπόμενον; τί τὸ ἐλπιζόμενον; βασιλείαν οὐρανῶν πάντως ἕρεις· ἠγοῦμαι δὲ μὴ ἄλλο τι τοῦτο εἶναι, ἢ τὸ τυχεῖν τοῦ καθαρῶτος τε καὶ τελεωτάτου· τελεώτατον δέ, τῶν ὄντων, γνῶσις Θεοῦ· ἀλλὰ τὸ μὲν κατασχόμεν· τὸ δὲ καταλάβωμεν· τὸ δὲ ἐκείθεν ταμειωσώμεθα, ἵνα ταύτην σχῶμεν τῆς φιλοπονίας τὴν ἐπικαρπίαν, ὅλην τῆς ἀγίας Τριάδος τὴν ἔλλαμψιν, ἣτις ἐστὶ καὶ οἶα, καὶ ὄση, εἰ θέμις τοῦτο εἰπεῖν».

Ἡ Σύναξις τῶν Ἁγίων τοῦ Ἀθῶ.
Σχέδιον Ράλλη Κοψίδη, (1929-
2010).

τὸ δυνατόν τοὺς Ὅσιους τούτους εἰς τὴν φύλαξιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ· εἰς τὴν ὑπομονὴν τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν κόπων τῆς ἀσκήσεως· εἰς τὴν φιλαδελφίαν· εἰς τὴν ἀγάπην· ἐξαιρέτως δὲ καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἀκτημοσύνην καὶ παρθενίαν. **Δ**ιότι αὐταὶ αἱ δύο ἀρεταὶ εἶναι ἴδιαι ἡμῶν τῶν Μοναχῶν, κατὰ τὰς ὁποίας διαφέρομεν ἀπὸ τοὺς κοσμικοῦς, ὡς λέγει ὁ θεῖος Μάξιμος.

Εἰς τὴν ἀκτημοσύνην μᾶς βοηθεῖ μεγάλως τὸ νὰ βιάζωμεν ἑαυτοὺς εἰς τὸ νὰ μὴ θέλωμεν τὰ περιττὰ καὶ ὑπὲρ τὴν ἀνάγκην, ἀλλὰ τὰ μέτρια καὶ ἀναγκαῖα. **Εἰς** δὲ τὴν παρθενίαν μᾶς βοηθεῖ μεγάλως ἡ φυλακὴ

τῶν πέντε αἰσθήσεων, καὶ μάλιστα ἡ τῆς ὀράσεως· ὅτι διὰ τοῦ μέσου αὐτῶν, ὡς διὰ τινῶν θυρίδων, ἀναβαίνει ὁ τῆς ψυχῆς θάνατος· καθὼς λέγει ὁ Ἱερεμίας· «ἀνέβη θάνατος διὰ τῶν θυρίδων» (θ' 21).

Ἐξαιρέτως δὲ εἰς τοῦτο βοηθεῖ ἡμῖν ἡ ἐν καρδίᾳ νοερὰ καὶ ἀδιάλειπτος προσευχή, τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», ὅτι διὰ τῆς παντοτινῆς μελέτης τοῦ Ἁγίου τούτου Ὀνόματος ἀποδιώκομεν τοὺς αἰσχροὺς καὶ βλασφήμους λογισμοὺς, ὅσους προβάλλει ὁ διάβολος· καθὼς λέγει ὁ Ἰωάννης τῆς Κλίμακος· «Ἰησοῦ ὄνόματι μάστιζε πολεμίους». **Ὁ**θεν ἂς μὴ ἀρκώμεθα μόνον εἰς τὸ νὰ ἀναγινώσκωμεν τὴν κοινὴν καὶ διωρισμένην ἀκολουθίαν καὶ νὰ κάμνωμεν τὸν συνηθισμένον κανόνα μας, τὴν δὲ νοερὰν καὶ παντοτινὴν προσευχὴν νὰ ἀμελῶμεν, διότι αὕτη εἶναι τὸ ἐξαιρετικὸν ἔργον ἡμῶν τῶν Μοναχῶν.

Ἡμεῖς ὅσοι εὐρισκόμεθα ἐδῶ εἰς τοῦτο τὸ Ἅγιον Ὄρος, εἴτε Μοναστηριακοί, εἴτε Σκητιῶται, εἴτε Κελλιῶται, πρέπει νὰ ἐντρεπώμεθα, ἂν ὄχι ἀπὸ ἄλλο, ἀλλὰ κἂν ἀπ' αὐτὸ τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἔχει ὁ τόπος οὗτος εἰς τὸν ὁποῖον καθήμεθα, καὶ ἐκ τούτου νὰ παρακινώμεθα εἰς τὴν ἀρετὴν.

Ἅγιον Ὄρος θέλει νὰ εἴπη τόπος ἀγιότητος· τόπος καθαρότητος· τόπος ὅπου ἐπάτησαν τόσων Ἁγίων πόδες· τόπος, ὅστις ἔχει ἐζυμωμένα τὰ χῶματα ἀπὸ τὰ αἵματα, ἀπὸ τοὺς ἰδρῶτας καὶ ἀπὸ τὰ δάκρυα ἑκατοντάδων καὶ χιλιάδων Ὀσίων Πατέρων· ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι τόπος ἀρετῆς καὶ ἀγαθοεργίας.

Ἄς ἐνθυμώμεθα πάντοτε, ἀδελφοί, τὸν πρῶτον ἐκείνον σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐφύγαμεν τὸν κόσμον καὶ ἤλθομεν ἐδῶ εἰς τὸ Ὄρος,

ὅστις ἦτο βεβαιότατα νὰ εὐαρεστήσωμεν τῷ Θεῷ, καὶ νὰ σωθῶμεν. **Τ**οῦτο ἐνεθυμῆτο πάντοτε καὶ ὁ μέγας Ἀρσένιος, διὸ καὶ ἔλεγε τὸ ἐξῆς ἀξιωματικὸν λόγιον· «Ἀρσένιε, δι' ὃ ἐξήλθες»· διότι ἡ συχνὴ τοῦ πρώτου ἐκείνου σκοποῦ μας ἐνθύμησις ἀνακαινίζει τὴν προθυμίαν ἡμῶν, καὶ δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ πίπτωμεν εἰς ἀμέλειαν.

Ἄς προσέχωμεν λοιπόν, ἀγαπητοί, καλῶς, ὅσοι εἰς τοῦτον τὸν νοητὸν παράδεισον τῆς Θεοτόκου εὐρισκόμεθα. **Δ**ιότι καθὼς εἰς τὸν αἰσθητὸν Παράδεισον ἦτο ξύλον ζωῆς, καὶ ξύλον γνώσεως καλοῦ καὶ πονηροῦ, οὕτω καὶ ἐδῶ εἶναι καὶ καλὰ καὶ κακά, ὑπάρχει καὶ ζωὴ καὶ θάνατος. **Κ**αθὼς δὲ ἐκεῖ ἦτο ὄφις, ὅστις ἠπάτησε τοὺς προπάτορας, οὕτω καὶ ἐδῶ εἶναι διάβολος, καὶ ζητεῖ κάθε ὥραν νὰ μᾶς ἀπατήσῃ μὲ τὰς ἡδονὰς τῆς σαρκὸς καὶ νὰ μᾶς θανατώσῃ. **Ὁ**θεν ἄς μὴ λαμβάνωμεν θάρρος ποτὲ λέγοντες, ὅτι τάχα εὐρισκόμεθα εἰς τὸν λιμένα τοῦτον, καὶ δὲν φοβούμεθα. **Δ**ιότι συμβαίνει πολλάκις νὰ ναυαγῶσι πολλοὶ ἀνεπίστως καὶ ἔσω εἰς αὐτὸν τὸν λιμένα, τὸν ὁποῖον εἶναι πλέον ἀξιογέλαστον. **Ἐ**πειδὴ, ἂν ἐκινδυνεύομεν τυχὸν εὐρισκόμενοι εἰς τὸ πέλαγος τοῦ κόσμου, δὲν εἴμεθα τόσον ἀξιογέλαστοι, ἀλλὰ νὰ κινδυνεύσωμεν καὶ νὰ πνιγῶμεν ἐντὸς τοῦ λιμένος τῆς μετανοίας, τοῦτο κάμνει τοὺς δαίμονας καὶ τοὺς ἀνθρώπους νὰ μᾶς περιγελῶσι περισσότερο. **Δ**ιὰ τοῦτο εἶπεν ὁ μέγας Βασίλειος· «πολλοὺς ὁ ἐχθρὸς, τοὺς ἐν τῷ πελάγει καὶ παντὶ ἀνέμῳ καὶ κλύδωνι διασωθέντας, εἴσω τῶν λιμένων ἀμεριμνοῦντας, σὺν αὐτάνδρῳ τῷ σκάφει τῷ βυθῷ παρέδωκεν» (περὶ ἀποταγ. βίου). **Κ**αὶ ἀλλαχοῦ λέγει, ὅτι πολλοὶ μὲν ἀρχίζουσι τὴν μοναδικὴν ζωὴν, ὀλίγοι ὁμῶς τὴν τελειώνουσιν ἀξίως καὶ καθὼς πρέπει· «τὸ μὲν γὰρ κατάρξασθαι τοῦ μονήρους βίου, πολλοῖς ἴσως τετόλμηται· τὸ δὲ ἀξίως ἐπιτελέσαι, ὀλίγοις τάχα που πεπόνηται» (Ἐπιστολὴ πρὸς Χίλωνα).

Πρὸ πάντων δὲ ἄς μιμώμεθα ἅπαντας τοὺς Ἁγίους τούτους εἰς τὴν φιλοξενίαν καὶ ἐλεημοσύνην, ἐὰν θέλωμεν νὰ εὐλογῇ ὁ Κύριος τὰ ὑπάρχοντα τῶν Μοναστηρίων καὶ Σκήτεων καὶ Κελλίων· διὰ τὸ ὁποῖον ἀμαρτίαν ἐνόμισα νὰ σιωπήσω ἐδῶ ὡς ἀρμοδίαν τὴν ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν εὐρίσκομεν εἰς τὰ Πατερικά.

Εἰς ἐν Μοναστήριον ἦτό τις Ἠγούμενος πολὺ φιλόξενος καὶ ἐλεήμων, καὶ ὅσον αὐτὸς ἠλέει τοὺς πτωχοὺς, τόσον περισσότερο ἠλόγει ὁ Θεὸς τὸ Μοναστήριόν του. **Ἀ**φ' οὗ δὲ ἀπέθανεν ὁ Ἠγούμενος ἐκεῖνος, ἔγινεν ἄλλος ἀνελεήμων, ὅστις ἐστέρησε τὴν φιλοξενίαν καὶ ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοὺς ξένους καὶ πτωχοὺς. **Ὁ**θεν καὶ ὁ Θεὸς ἐστέρησε τὴν εὐλογίαν του ἀπὸ τὸ Μοναστήριον. **Τ**όσην δὲ στενοχω-

ρίαν ἐδοκίμαζον οἱ Μοναχοί, ὥστε μόλις εἶχον τὸν ἐπιούσιον ἄρτον. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐπῆγεν εἰς ἱεροπρεπῆς καὶ σεβάσμιος γέρων εἰς τὸν θυρωρόν, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν δεχθῆ μέσα εἰς τὸ Μοναστήριον. Ὁ δὲ θυρωρὸς τὸν ἐδέχθη, ἀλλὰ κρυφίως. Ἐπειτα ἐνῶ ἐφιλοξένει αὐτόν, τοῦ λέγει· «Μὴ θαυμάσης, καλὲ ἄνθρωπε, ὅτι δὲν σὲ περιποιοῦμαι καθὼς πρέπει. Διότι ἄλλοτε τὸ Μοναστήριον τοῦτο ἦτο τόσο εὐτυχισμένον, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Ἐπίσκοπος ἐὰν ἤρχετο, τὸν περιποιοῦντο πλουσιοπάροχα. Ἀλλὰ τόσο τούτο ἐδυστύχησεν, ὥστε οὐδὲ τὸν πτωχότερον

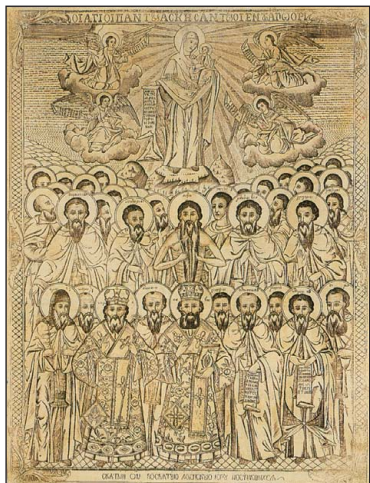

Μονῆς καὶ Ἅγιοι τοῦ Ἁθῶ. Φορητὴ ἱ. Εἰκὼν Ρουμανικῆς Σκίτης. Ἔργο Γενναδίου Μοναχοῦ τοῦ Ρώσου, 1859.

ἄνθρωπον δύναται νὰ περιποιηθῆ». Τότε ὁ φαινόμενος γέρων ἐκείνος τοῦ ἀπεκρίθη· «Δύο ἀδελφοὶ ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὸ Μοναστήριον τοῦτο, καὶ ἂν αὐτοὶ δὲν ἐπανέλθωσι, ποτὲ δὲν θέλει εὐτυχῆσαι τὸ Μοναστήριον. Ὁ μὲν εἰς ἀδελφὸς ὀνομάζεται “Δόττε”, ὁ δὲν ἄλλος “Δοθήσετε”». Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔγινεν ἄφαντος. Εὐθὺς τότε ὁ θυρωρὸς ἀνήγγειλε τὴν ὄρασιν εἰς τὸν Ἡγούμενον καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφούς. Ὁθεν ἤρχισαν πάλιν νὰ φιλοξενῶσι τοὺς πτωχοὺς ὡς πρότερον καὶ οὕτω ἤρχισε καὶ τὸ Μοναστήριον νὰ λαμβάνῃ πάλιν τὴν προτέραν εὐτυχίαν (ἐκ τοῦ Πολιτικοῦ Θεάτρου σελ. 402).

Ἐὰν ταῦτα πάντα φυλάττωμεν, ἀδελφοί, θέλομεν ἔχει πρὸς τὸν Θεὸν παντοτινοὺς πρεσβευτὰς τοὺς σήμερον ἑορταζομένους Ἁγίους Πατέρας, καὶ βοηθοὺς καὶ ὑπερμάχους ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῆ καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ. Ἀληθῶς δὲ τότε θὰ ἔχωμεν νὰ καυχώμεθα, ὅτι εἴμεθα ἡμεῖς μὲν τέκνα αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ Πατέρες ἡμῶν, διὰ τὴν ὁμοίωσιν, τὴν ὁποίαν ἔχουσι τὰ ἔργα ἡμῶν πρὸς τὰ ἔργα ἐκείνων, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· «Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἂν» (Ἰωάν. η' 39).

Ἐὰν ταῦτα πάντα φυλάττωμεν, καὶ ἐν μετανοίᾳ τὴν ζωὴν ἡμῶν τελειώσωμεν εἰς τοῦτον τὸν ἱερὸν τόπον, θέλομεν ἀποκτήσει πρὸς τούτοις ἀπροσμάχητον προστάτιν καὶ βοηθὸν αὐτὴν τὴν Κυρίαν καὶ Ἐφορον τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὴν Δέσποιναν ἡμῶν Θεοτόκον, ἥτις

Ἡ Σύναξις τῶν Ἁγίων τοῦ Ἁθω.
Χαλκογραφία Ἱ. Μ. Σιμωνόπετρας,
μέσον τοῦ ΙΘ' αἰ.

θέλει μᾶς συστήσει εἰς τὸν Υἱόν της, καὶ θέλει ζητήσει παρ' Αὐτοῦ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, καθὼς ὑπεσχέθη ἀφ' ἑαυτῆς ἡ ἀψευδὴς Μήτηρ τοῦ Θεοῦ, ὡς προείπομεν.

* * *

Ἄλλ' ὧ μακαριώτατοι θεῖοι Πατέρες· οἱ Ὅσιοι καὶ Ἱεράρχαι· οἱ Ὁμολογηταὶ καὶ Ὁσιομάρτυρες καὶ Ἱερομάρτυρες· οἱ Μυροβλῦται καὶ Θαυματουργοί· οἱ ἐπίγειοι Ἄγγελοι καὶ οὐράνιοι ἄνθρωποι, οἱ τοῦ Ἁγίου Ὁρους πολιοῦχοι καὶ οἰκισταί, καὶ μετὰ τὴν Θεοτόκον προστάται ἡμῶν καὶ εὐεργέται καὶ ἔφοροι· οἱ ἐν σαρκὶ τοὺς ἀσάρκους νικήσαντες δαίμονας· πάντων

τῶν Ἁγιορειτῶν ὄντες στέφανος καὶ δόξα καὶ καύχημα· ἡ βασιλικὴ καὶ τροπαιοφόρος παράταξις τῆς Βασιλίσης τῶν Οὐρανῶν Θεοτόκου· τὰ μυρίπινα ἄνθη καὶ τὰ ἀγλαόκαρπα δένδρα τοῦ νοητοῦ τούτου Παραδείσου τῆς Ἀειπαρθένου· οἱ ἀέριοι ποταμοὶ τῶν θείων καὶ πνευματικῶν χαρισμάτων· δέξασθε τὸ παρὸν ἐφύμνιον, τὸ ὁποῖον σᾶς προσφέρει ὅλη ὁμοῦ ἡ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τὸ ὑμέτερον Ποίμνιον, ὡς ἐδέξατο ὁ Κύριος τὰ δύο λεπτὰ τῆς χήρας. **Καὶ** τὴν κοινὴν ταύτην καὶ καινὴν ἑορτὴν ὑμῶν καὶ πανήγυριν, ἣν ὅλοι κοινῶς ἐπιτελοῦμεν, ἐναγκαλίσασθε, θειότατοι, ὡς ὁσμὴν εὐωδίας, καὶ ὡς θυσίαν εὐπρόσδεκτον. **Διότι** τί ἄλλο δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ πράξωμεν, ἵνα δείξωμεν τὸ δυσεκπλήρωτον χρέος, ὅπερ ἔχομεν πρὸς ὑμᾶς τοὺς εὐεργέτας ἡμῶν διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας εὐεργεσίας καὶ χάριτας, ὧν ἀπηλαύσαμεν, καὶ ἀπολαύομεν, καὶ θέλομεν ἀπολαύει διὰ παντὸς τοῦ βίου παρ' ὑμῶν;

Ναί, τὸ ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἡμεῖς διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, δὲν εἴμεθα ἄξιοι νὰ κατοικοῦμεν τὸν ἅγιον τοῦτον τόπον, καὶ νὰ ὀνομαζώμεθα υἱοὶ σας, ἀλλὰ σεῖς, διὰ τὴν χρηστότητά σας, μὴν ἀρνηθῆτε νὰ εἰσθε Πατέρες ἡμῶν.

Διὸ μετὰ θάρρους παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ἅπαντας, ἡμεῖς ἅπαντες νὰ μᾶς ἐνδυναμώνητε, ὥστε νὰ μιμώμεθα ὅσον τὸ δυνατὸν καὶ ἡμεῖς τὴν ἰδικὴν σας ζωὴν καὶ τὰ ἔργα σας.

Καὶ εἰς μὲν τὴν παροῦσαν ζωὴν δεόμεθα ὑμῶν, ἵνα σκέπητε καὶ διαφυλάττητε τὰ ἱερὰ ταῦτα Μοναστήρια καὶ Σκήτῃς καὶ Κελλία καὶ

πάντας ἡμᾶς τοὺς ἐν αὐτοῖς κατοικοῦντας, ἀπὸ πάσης ἀνάγκης καὶ ἐπηρείας τῶν ὄρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν, εἰς δὲ τὴν μέλλουσαν νὰ μᾶς ἀξιώσητε, διὰ τῶν πρεσβειῶν σας, νὰ ἀπολαύσωμεν τῆς οὐρανίου μακαριότητος καὶ ἡμεῖς μεθ' ὑμῶν.

Εἰ καὶ μέγα ἐστὶ τὸ αἰτούμενον, ἐξαιτούμεθα, ἵνα καὶ ἡμεῖς οἱ υἱοὶ σας, μετὰ τῶν Πατέρων ἡμῶν συναριθμηθῶμεν, ἡμεῖς τὰ ποιμένα μετὰ τῶν Ποιμένων ἡμῶν· ἡμεῖς οἱ μαθηταὶ μετὰ τῶν Διδασκάλων ἡμῶν· ἵνα ἔχητε λέγειν καὶ ὑμεῖς πρὸς τὸν Θεόν, τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο· «Ἴδου ἡμεῖς καὶ τὰ παιδιά, ἃ ἡμῖν ἔδωκας, Κύριε».

Ῥ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. **Ἀμήν.**

